

Pozvánka na Envirofilm 2006

Už po dvanásť raz budú žiť tri stredoslovenské mestá Banská Bystrica, Zvolen a Banská Štiavnica prvý májový týždeň festivalovým životom. Stalo sa tradíciou, že spolu so zaujímavými osobnosťami filmovej a televíznej tvorby, súťažnými filmovými snímkami z celého sveta prichádzajú v tomto čase i krásne, teplé dni, zvlášť očakávané po dlhej zime. Teplé jarné dni a večery, ktoré osviežia a spríjemnia všetky podujatia 12. ročníka medzinárodného festivalu filmov o životnom prostredí Envirofilm 2006.

Áno, stréťame sa už dvanásťkrát, aby sme súťažili, konfrontovali prácu filmárov, režisérov, kameramanov, scenáristov z celého sveta a vám, divákovi a návštevníkovi festivalu, ukázali to najlepšie, čo v tejto oblasti filmovej tvorby vzniklo za posledný rok.

Počas 11 rokov trvania festivalu sme mali možnosť spoznať ako nie je jednoduché urobiť a poslať do súťaže dobrý film z prostredia, v ktorom žijeme, z divokej i pretvorenej prírody, navyše film s vysokou vypovedacou hodnotou. Každý festivalový rok je iný, líši sa počtom filmov, ktoré autori pošlú do súťaže, a ich kvalitou. Naša vďaka však patrí všetkým za ich entuziazmus a lásku k prírode, bez ktorej by dokument či spravodajstvo o krásach, ale aj alarmujúcom stave životného prostredia, ne vznikali. Sú to filmy nekomerčné, ale rovnako náročné na financie a čas strávený vo vonkajšom prostredí, ako aj v štúdiách. Žiaden film pojednávajúci o životnom prostredí nevráti jeho autorovi vynaložené náklady. Sú to však filmy divácky príťažlivé, nesúce so sebou významný odkaz pre budúce generácie – pozrite sa všetci, deti, študenti, rodičia, pedagógovia, odborníci, tvorcovia zákonov, ich vykonávatelia, podnikatelia, vedci, pozrite sa dobre okolo seba, aká je stále krásna príroda, ktorá nás obklopuje, aká je zatiaľ zdravá voda, ktorú pijeme, vzduch, ktorý dýchame, aká biologická a kultúrna rozmanitosť je na našej planéte. Pozrite sa dobre, čo všetko sme zdedili a čo sme povinní zanechať aj našim deťom, vnúčatám a ďalším a ďalším generáciám. Je ľudstvo schopné bohatú históriu a prírodné bohatstvo využívať v prospech súčasnej a hlavne budúcich generácií? Je to vždy aktuálna otázka a vo svojom odbornom programe sa ju budú snažiť zodpovedať aj odborníci v rámci seminára a besedy so študenta-

mi na tému ochrana prírody na Slovensku a medzinárodný program NATURA 2000. Ochrana prírody a krajiny sa stala tohto roku u hlavným mottom festivalu a jeho sprievodných podujatí.

Z roka na rok prichádzajú na festival kvalitnejšie a zaujímavejšie filmy od nám už známych producentov, ale aj stále viac snímkov z veľmi vzdialených, mnohokrát exotických krajín. Pre organizátorov festivalu to znamená najvyššie ocenenie za vynaloženú prácu, keď sa krátko slovo ENVIROFILM spomína napríklad v Izraeli, Estónsku, Spojených štátoch amerických, Kazachstane, Iráne či Indii, ale aj tradične v Nemecku, Rakúsku a Veľkej Británii, kde práve verejnoprávne televízie venujú oblasti tvorby programu v a výrobe filmov o ochrane a tvorbe životného prostredia široký priestor.

Tohto roku členovia predvýberovej komisie mali možnosť vidieť 109 snímkov z 23 krajín a vybrať z nich vynikajúcu kolekciu filmov, z ktorých tie najlepšie ocení medzinárodná porota. Do medzinárodnej poroty tohto roku zasadnú popri už známych porotcoch ako sú Katarína Javorská, predsedníčka Únie slovenských televíznych tvorcov, Ferenc Varga, ekolog z Maďarska, či Steve Lichtag, filmár a režisér z Českej republiky a zároveň riaditeľ festivalu Voda, more, oceány a riaditeľ Nadácie Crystal Planet, opäť po dvoch rokoch aj Adrian Warren, filmár, fotograf, režisér z Veľkej Británie, riaditeľ spoločnosti Last Refuge, ktorá pre záchranu ohrozených druhov živočíchov ich dokumentuje po celom svete, ako aj Andrzej Traczykowski, filmár, riaditeľ Medzinárodného festivalu o prírode Włodzimierza Puchlskeho. Nováčikom medzinárodnej poroty sa tohto roku stane Hakan Oniz, podmořský archeológ, filmár a potápač, riaditeľ Medzinárodného festivalu potápačských filmov na Cypre.

Konkurencia vynikajúcich súťažných snímkov je veľká a cien je málo. Tí najlepší si prídu prevziať svoje ocenenia v piatok 5. mája do historických priestorov zámku vo Zvolene.

Rovnako ako porota, aj návštevníci festivaluvidia všetky filmy, a to od 2. do 5. mája v kinosále Múzea SNP a Kine Korzo v Banskej Bystrici, v Technickej univerzite vo Zvolene a v Kine Akademik v Banskej Štiavnici.

Tu patrí poďakovanie aj s poluorganizátorom festivalu, Mestským úradom v Banskej Bystrici, Zvolene, Banskej Štiavnici a inštitúciám ako je Slovenský filmový ústav, Slovenské banké múzeum a Únia slovenských televíznych tvorcov, ako aj Technickej univerzite vo Zvolene. S ich pomocou sa festival z roka na rok dostáva k stále širšiemu okruhu verejnosti a sprievodný program sa stáva bohatší a atraktívnejší.

Okrem súťažných snímkov festival Envirofilm ponúka aj tohto roku filmy z archívov Slovenského filmového ústavu. Filmy pravidelne uvádzané na festivale patria do Zlatého fondu SFÚ, čím sa Envirofilm stal vynikajúcou príležitosťou pre milovníkov klasického slovenského filmu znovu ich uvidieť. Divácky príťažlivé filmy Pavla Barabáša nám ukážu kontrasty života na našej planéte – historické, kultúrne a prírodné pamiatky, turistické atraktivity civilizovanej krajiny ako je Slovensko, a vzápätí súčasný život obyvateľov divočiny v Papui - Novej Guinei akoby vystrihnutý z doby kamennej. Životné prostredie to nie je len krásna príroda okolo nás a odhodnené smeti, ktoré ju špátia. To sú aj veľké živelné katastrofy, z roka na rok viac ohrozujúce ľudstvo. Je to pomsta prírody za nezodpovedné drancovanie jej bohatstva? Túto otázku si asi položí každý, kto uvidí v priamom prenose besednie víchrice a jej následky vo Vysokých Tatrách z roku 2004.

Súťažný film Envirofilmu 2006

Kapela snov (Estónsko), réžia a kamera: Madli Láane

Hudba má nepochybne väčšiu moc, ako sme si pôvodne mysleli. Inšpiruje, spája, provokuje a možno v sebe nesie aj posolstvo. Aj keď vzťah väčšiny z nás k hudobnému štýlu punk je skôr rezervovaný (pravda, ak vám nie je osemnásť), slovo eko-punk už obsahuje širšie dimenzie. Hudobníci - študenti univerzity z estónskeho mesta Tartu sa rozhodnú koncertovať v nákupnom centre, aby propagovali spôsob života v súlade s prírodou, bez jej poškodzovania. A tak okrem hudby sa divák poteší aj vtipnými kontextami, uvoľnenou atmosférou, pozoruhodnými nápadmi týchto amatérskych hudobníkov pri ich sebavyjadrení. Možno aj inšpirácia pre nás všetkých, tak často opätých a oklieštených v každodennom snažení a naháňaní sa za ničím.

Zaujímavých filmov však bude na festivale oveľa viac ako sa dá spomenúť v krátkej pozvánke. K festivalovej atmosfére určite prispieje aj koncert na Námestí SNP v B. Bystrici. V múzeách, knižniciach a školách vo všetkých troch mestách budú prebiehať odborné semináre a besedy s hosťami festivalu. Areál Múzea SNP bude opäť vyhradený deťom. Tu sa hrovou a súťažnou formou deti približia k potrebe chrániť a udržiavať životné prostredie pre všetky.

Ako som už spomenula, festival Envirofilm sa stal svojou súčasťou prehliadkou známy v mnohých krajinách a je vyhľadávaný pre svoj atraktívny sprievodný program. Aj tohto roku bude priestorom pre stretnutie riaditeľov a zástupcov európskych festivalov, ktorí pracujú v medzinárodnej asociácii ECOMove International, ale aj mnohých ďalších, ktorí majú záujem stať sa jej členom. Práve v Banskej Bystrici v roku 2002 bola táto asociácia založená pod patronátom Európskej environmentálnej agentúry. Jej aktivity prispievajú k šíreniu informácií o festivale Envirofilm na takých významných podujatiach ako bol Svetový summit Zeme v juhoafrickom Johannesburgu, svetová výstava EXPO 2005 v Japonsku, či festival environmentálnych festivalov v Berlíne podporovaný spoločnosťami Sony, Volkswagen, Ministerstvom životného prostredia Nemecka.

Festival Envirofilm je príležitosťou pre ľudí, ktorým záleží na svete okolo nás. Organizátori chcú však osloviť hlavne mládež, ktorá bude niesť v budúcnosti na svojich pleciach rozhodnutia o kvalite života na Zemi. Deti sú tradične zapájané do festivalového diania prostredníctvom programu cielene koncipovaného pre nich. Je to v prvom rade medzinárodná súťaž detskej výtvarnej tvorivosti pod názvom Zelený svet. Táto súťaž už zaujala nielen deti zo Slovenska, ale aj mladých maliarov a environmentalistov zo zahraničia. V snahe neustále podporovať environmentálne myslenie u detí, v štáte Florida USA bola založená Nadácia Ch. B. Parksovej, ktorej riaditeľ William C. Parks práve osobne udelil cenu nadácie víťazovi výtvarnej súťaže, talentovanému slovenskému dieťaťu a umožnil mu pobyt na ostrovoch Bimini v Bahamskej republike. Deti sa v rámci festivalu zahrajú na profesionálnych porotcoch a pod vedením skúsených odborníkov budú hodnotiť filmy a udeľovať Cenu detského diváka. Pre organizátorov festivalu je to každoročne veľmi zaujímavé a poučné porovnanie pohľadov na súťažné snímky členov profesionálnej poroty a detskej poroty. Ten, kto sa nedostane medzi porotcov, si bude môcť vyskúšať svoje vedomosti a šikovnosť v hrách a súťažiach zameraných na chránené územia Slovenska. Organizátori a účastníci festivalu nezabudnú ani na deti, ktoré sa pre svoju chorobu nemôžu zúčastniť festivalových podujatí a navštívia ich so zaujímavými filmami a rozprávaním priamo na detskom oddelení Rooseveltovej nemocnice.

Banska Bystrica bude v dňoch 2. až 5. mája miestom stretnutí nielen filmárov, producentov a environmentalistov. Stane sa na celý týždeň veľmi rušným mestom, do ktorého budú prichádzať vystavovatelia a návštevníci výstavy FOR ARCH, FOR REGION a RIS (recykliacia, inovácia, separácia). A čo spája uvedené podujatia? Snáď čoraz silnejšie uvedomenie si potreby rozvoja spoločnosti v rámci udržateľným spôsobom a výchova súčasnej generácie k týmto trendom priaznivými formami ako sú výstavy a festivalové prehliadky filmov.

Takže buďte vítaní a cíťte sa dobre, či už navštívite festival alebo výstavu, či to bude Banská Bystrica, Zvolen alebo Banská Štiavnica. Naším želaním je, aby ste si odniesli z podujatí nové poznatky, zážitky a priateľstvá.

Dagmar Rajčanová
programová manažérka festivalu

Banská Štiavnica láka bohatým programom

Slovenská agentúra životného prostredia (Sredisko environmentálnej výchovy Geopark) v spolupráci s jednotlivými spoluorganizátormi (Slovenským bankým múzeom, Mestským úradom Banská Štiavnica a ostatnými organizáciami: SVP – Povodie horného Hrona, ŠGÚDŠ, Múzeum vo Sv. Antone, FEE TU B. Štiavnica, Mikroregión Sitno, Mikroregión južné Sitno) pripravili pre návštevníkov tohto ročného Envirofilmu bohatý program v Banskej Štiavnici, v meste zapísanom v Zozname svetového a kultúrneho dedičstva. Po skúsenostiach a odporúčaní laickej i odbornej verejnosti z predchádzajúceho ročníka SAŽP SEV Geopark pripravilo program tak, aby si v ňom našiel každý to, čo by ho mohlo zaujímať.

Zájemci si môžu „vychutnať“ súťažnú prehliadku filmov, a to od 2. do 5. mája od 9.00 hod. cca do 17.00 hod. v Kine Akademik na Trojičnom námestí. Aj ostatné aktivity a program bude situovaný v centre mesta. Každý deň, a to nielen počas festivalu, si môžete pozrieť Informačné centrum Berggericht.

Vzhľadom na to, že nosnou témou festivalu je NATURA 2000, pozývame všetkých účastníkov do Informačného strediska NATURA 2000 ŠOP SR – CHKO Štiavnické vrchy (Pischlovej dom), kde vás odborní pracovníci oboznámia s problematikou. Podrobnejšie informácie môžete získať na odborných prednáškach, ktoré budú prebiehať tiež v Kine Akademik. Priebežne počas celého týždňa sú pripravené aj odborné prednášky na témy: História baníctva v regióne, Rudné žily, Geológia Štiavnických vrchov, Rekonštrukcia vodných nádrží, Vodohospodársky systém, Geopark Banská Štiavnica, Orchideaceae v Štiavnických vrchoch, Po stopách F. Coburga ako panovníka a prírodovedca.

Pracovníci SAŽP pripravili pre verejnosť v pondelok a v piatok v poobedňajších hodinách bezplatné exkurzie v Geoparku Banská Štiavnica.

Súčasťou celotýždňového programu budú aj výstavy amatérskych prác študentov FEE TU (výstava fotografií v priestoroch Kina Akademik a ochrana životného prostredia v karikatúre v priestoroch Čajovňa Klopačka).

Slovenské banské múzeum prispôbuje envirofilmovému daniu hlavne svoju výstavnú činnosť. Už tradične sa v období Envirofilmu koná výstava detských prác s tematikou ochrany životného prostredia *My sa nevieme sťažovať nahlas* a najmä detskými divákmi navštevovaná výstava exotických zvierat a motýľov *Mini ZOO v múzeu*. Tie to dopĺňa výstava fotografií slovenských dravcov a spevácov v *Jarné ozveny*. Autorom unikátnych záberov je študent FEE TU Juraj Žiak. Zábery dopĺňajú

preparáty z Múzea vo Sv. Antone, tiež originálne zvukové nahrávky jednotlivých vtákov.

Aktivity Galérie Jozefa Kollára sa zameriavajú predovšetkým na krajinu a jej zmeny. *Videnie krajiny banskosťiavnickými výtvarníkmi 20. storočia – Edmundom Gwerkom a Jozefom Kollárom* prostredníctvom ich početných diel si môžu účastníci aktivít porovnať so súčasným stavom mesta a jeho okolia a prediskutovať pozitívne i negatívne početných zmien. Pre najmenších účastníkov vnímanie a pozorovanie farebnosti krajiny na výtvarných dielach je umožnené aj prostredníctvom pracovných listov.

Zmeny v krajine spôsobené predovšetkým banskou činnosťou môžu pozorovať účastníci na trase Červená studňa – Kapustov náučný chodník Bohatstvo neživej a neživej prírody prostredníctvom kvízov môžu deti spoznávať v minerologickej expozícii. Pestrú ponuku prírodného materiálu v minulosti využívala remeselná činnosť. Práve na tejto skutočnosti možno demonštrovať potrebu pozitívneho vzťahu k životnému prostrediu človeka v minulosti a predovšetkým v súčasnosti. Tvorivé remeselné dielne počas envirofilmového týždňa budú zamerané na využitie rastlín - farbenie textilu, výrobu papiera zo slamy a prhlavy dvojdoméj, pletenie zo slamy a pátky močiarnej. Tiež sa bude využívať textilný odpad pri výrobe handrových loptičiek a zápästkových technikách.

Mgr. Barbora Uradníková, SAŽP - SEV Geopark B. Štiavnica
Mgr. Anna Ďuricová, Slovenské banské múzeum B. Štiavnica

Viaňajšia tvorivá remeselná dielňa pútala veľkú pozornosť